

A jövő nemzedékek szószólójának közleménye az erdők nemzetközi napja alkalmából (2026. március 21.)

Dr. Bándi Gyula, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettes március 21-én az erdők nemzetközi napja alkalmából arra hívja fel a figyelmet, hogy az erdők nemcsak számos ember megélhetését, munkahelyét jelentik, hanem olyan stratégiai erőforrások, melyek természeti, turisztikai, gazdasági értékei az életfeltételeink és életminőségünk biztosítását is szolgálják.

2026-ban az erdők nemzetközi napja az ENSZ által kiadott „Erdők és a gazdaság” gondolatkör köré épül. Az erdők alapvető szerepet töltenek be a fenntartható és kiegyensúlyozott gazdaságok kialakításában. Világszerte emberek milliói számára biztosítják a megélhetést, munkahelyeket teremtenek, csökkentik a szegénységet. Ezen túlmenően különösen a vízzel, az éghajlattal, a levegőminőséggel, a talajjal és a biodiverzitással kapcsolatos létfontosságú ökoszisztéma-szolgáltatásoktól kezdve az ökoturizmuson át, az energiaellátás és a nyersanyagok biztosításáig, az erdők sok billió dollárral járulnak hozzá a globális gazdasághoz.

Hazánkban az Erdőtörvény az erdők hármass rendeltetését határozza meg, amely gazdasági (pl.: tüzelő, faanyag, erdei termékek), védelmi (környezeti és természeti erőforrások védelme) és közjóléti (rekreáció, turizmus) szerepet jelent. Azt, hogy ebből a három funkcióból melyik élvezzen előnyt, az aktuális gazdasági, politikai, szabályozási, társadalmi környezet határozza meg. Mintegy 100 évvel ezelőttig a legnagyobb hangsúlyt az erdők gazdasági szerepe kapta. Azóta folyamatosan, lassan ugyan, de egyre több területen terjed a gazdasági szemléletet háttérbe szorító, fenntarthatósági elveken alapuló erdőgazdálkodói tevékenység. Magyarország az elmúlt évtizedekben nagyobb hangsúlyt fektetett az átmeneti és az örökzöld-gazdálkodás bevezetésére. Az arra alkalmas termőhelyeken a fák fejlődési ciklusát követő ütemben folyamatos az újabb és újabb területek bevonása ezekbe a gazdálkodási módokba. A klímaváltozás és az ökológiai válság idején azonban indokolt lenne ezt a folyamatot felgyorsítani, különösen a védett természeti területeken, amelyek elsődleges rendeltetése alapvetően nem gazdasági, hanem védelmi jellegű.

A nemzetközi és hazai kutatások is azt bizonyítják, hogy a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok ugyan általában egy adott időpontban talán alacsonyabb, de hosszú távon rendszeresen visszatérő, kiegyenlítettebb bevételt biztosítanak, és a jövedelmezőség szempontjából teljes mértékben felveszik a versenyt a hagyományos vágásos üzemmóddal. A számítások alapján nincs érdemi különbség az egyes üzemmódok erdőgazdálkodási teljesítménye között. Ezen túlmenően a folyamatos borítást biztosító erdőgazdálkodás mellett az erdők számos olyan ökoszisztéma-szolgáltatást is nyújtanak, amelyek az erdőgazdálkodónál ugyan kisebb mértékben termelnek jövedelmet, azonban a társadalom számára jelentős hasznot hoznak. Látható tehát, hogy a fenntartható erdőkezelés során a különböző funkciók nem különülnek el élesen, hanem egyidejűleg, egymást kiegészítve érvényesülnek.

Az Alaptörvény P) cikke alapján az Alkotmánybíróság és a Magyar Tudományos Akadémia az erdők fenntartható kezelésével összefüggésben arra hívja fel a figyelmet, hogy *„(a)z erdőkkel kapcsolatos tudományos-szakmai javaslatok megfontolása a természetvédelmi és erdőgazdálkodási jogszabályok részbeni újragondolását tehetik szükségessé (...). A védett területeken elhelyezkedő erdőállományokban természetvédelmi erdőkezelési módok alkalmazása, az őshonos fafajtájú nagyon idős erdőkben a szentély jellegű megőrzés megfontolása, továbbá valamennyi erdőben a folyamatos lombkorona-borítás fenntartása a hazai erdőállomány megmaradására vonatkozó kedvezőtlen klímaszcenárió fényében indokoltnak tűnik.”*

Fentiek alapján a szószóló e közleményében arra emlékeztet, hogy a felelős, fenntartható erdőgazdálkodást megvalósító, a jövő nemzedékek érdekeit is figyelembe vevő erdőhasználat követelménye kell érvényesülnön. Nagy hangsúlyt kell fektetni az erdők multifunkcionalitásának, változatosságának biztosítására, természetességének növelésére és a vágásos üzemmód helyett a folyamatos erdőborítást biztosító kezelési módok minél szélesebb körű elterjesztésére. Ezzel az erdők hármass funkciója mind megvalósulhat, illetve az ellenállóképességük nagyobb lesz az egyre szélsőségesebb klimatikus hatásokkal szemben.

Ne feledjük, hogy az erdők megőrzésébe, helyreállításába és fenntartható használatába történő befektetés megtérül!